

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA

DĖL X SKUNDO NR. 5D-2026/2.1-1043

PRIEŠ MIGRACIJOS DEPARTAMENTĄ PRIE VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS

2026-09-21 Nr. PA-124

Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Seimo kontrolierė 2026 m. birželio 19 d. gavo X (toliau – Pareiškėjas) skundą dėl Migracijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Migracijos departamentas) pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su prieglobsčio prašymo ir kreipimosi dėl teisės dirbti nagrinėjimu (toliau – Skundas).

2. Pareiškėjas nurodo, kad jis pateikė prašymą Migracijos departamentui dėl prieglobsčio Lietuvos Respublikoje suteikimo (toliau – prieglobsčio prašymas). Migracijos departamentas priėmė sprendimą šį jo prašymą nagrinėti skubos tvarka, tačiau iki šios dienos jis nėra išnagrinėtas, o teisę dirbti Migracijos departamentas siūlė suteikti tik nuo 2026 m. rugpjūčio 26 d.

3. Pareiškėjas Seimo kontrolierės prašo ištirti jo Skundą.

TYRIMO IŠVADOS

4. Seimo kontrolierė 2026 m. birželio 29 d. raštu Nr. SE-1675 kreipėsi į Migracijos departamentą prašydama paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

5. Seimo kontrolierė gavo Migracijos departamento 2026 m. liepos 15 d. raštą Nr. 26SD14736 ir 2026 m. rugsėjo 9 d. raštą Nr. 26SD18604 (1 priedas).

6. Tyrimui aktualus teisinis reguliavimas, įtvirtintas Įstatyme dėl užsieniečių teisinės padėties (toliau – ĮUTP), Viešojo administravimo įstatyme, Prieglobsčio Lietuvos Respublikoje suteikimo ir panaikinimo tvarkos apraše (toliau – Aprašas) ir Migracijos departamento nuostatuose, pateikiamas 2 priede, o tyrimui reikšminga Seimo kontrolierių darbo praktika – 3 priede.

7. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas 2026 m. vasario 26 d. Migracijos departamentui pateikė prieglobsčio prašymą. Migracijos departamentas tą pačią dieną nusprendė priimti šį prašymą ir nagrinėti jį skubos tvarka. Migracijos departamentas 2026 m. liepos 3 d. susisiekė su Pareiškėju ir pranešė apie planuojamą vykdyti jo apklausą. Pareiškėjo apklausa įvyko 2026 m. liepos 8 d. Migracijos departamentas išnagrinėjo Pareiškėjo prieglobsčio prašymą ir 2026 m. rugpjūčio 5 d. priėmė sprendimą Nr. 26S156199.

7.1. ĮUTP 81 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad prieglobsčio prašymas turi būti išnagrinėtas iš esmės kuo greičiau, bet ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo jo pateikimo dienos, o teismui priėmus sprendimą įpareigoti Migracijos departamentą išnagrinėti prieglobsčio prašymą iš naujo, – kuo greičiau, bet ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo šio teismo sprendimo įsigaliojimo dienos. Šie terminai netaikomi, kai prieglobsčio prašymas nagrinėjamas iš esmės skubos tvarka. Tokiu atveju prieglobsčio prašymas turi būti išnagrinėtas per 10 darbo dienų nuo jo pateikimo dienos arba ĮUTP 76 straipsnio 4 dalyje (šios pažymos 2 priedas) nurodytų pagrindų nustatymo dienos. Jeigu nagrinėjant prieglobsčio prašymą iš esmės skubos tvarka išnyksta ĮUTP 76 straipsnio 4 dalyje nurodyti pagrindai, prieglobsčio prašymo nagrinėjimui iš esmės taikomi ĮUTP 81 straipsnio 1 dalyje nustatyti terminai.

Nagrinėjamu atveju tai reiškia, kad Pareiškėjo prieglobsčio prašymas, Migracijos departamentui 2026 m. vasario 26 d. priėmus sprendimą jį nagrinėti skubos tvarka, turėjo būti išnagrinėtas per 10 darbo dienų nuo jo pateikimo dienos, tačiau tai buvo padaryta tik 2026 m. rugpjūčio 5 d., t. y. praėjus daugiau kaip penkiems mėnesiams nuo prašymo pateikimo. Seimo kontrolierei nebuvo pateikta duomenų, patvirtinančių, kad nagrinėjant Pareiškėjo prieglobsčio prašymą skubos tvarka išnyko aplinkybės, dėl kurių jam buvo taikoma ši nagrinėjimo tvarka, ir todėl turėjo būti taikomas bendrasis (6 mėnesių) prieglobsčio prašymo išnagrinėjimo terminas. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Migracijos departamentas, Pareiškėjo 2026 m. vasario 26 d. prieglobsčio prašymą išnagrinėjęs ir sprendimą priėmęs 2026 m. rugpjūčio 5 d., pažeidė teisės aktuose nustatytą 10 darbo dienų prieglobsčio prašymo nagrinėjimo terminą.

7.2. ĮUTP 76 ir 82 straipsniuose nustatyta, kad, kai už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą yra atsakinga Lietuvos Respublika ir nėra pagrindų, dėl kurių jis neturėtų būti nagrinėjamas, Migracijos departamentas atlieka tyrimą ir prieglobsčio prašymą nagrinėja iš esmės. Šio tyrimo metu turi būti atliekama prieglobsčio prašytojo apklausa.

Apraše įtvirtinta konkreti prieglobsčio prašymo nagrinėjimo procedūra. Jame nustatyta, kad įgaliotas Migracijos departamento valstybės tarnautojas ne vėliau kaip per dvi dienas nuo prieglobsčio prašymo pateikimo dienos pasirenka vieną iš nustatytų jo nagrinėjimo procedūrų, įskaitant nagrinėjimą iš esmės skubos tvarka. Nagrinėjant prašymą iš esmės, prieglobsčio prašytojo apklausa įvardijama kaip pirmasis įgalioto valstybės tarnautojo veiksmas.

Nagrinėjamu atveju Migracijos departamentas 2026 m. vasario 26 d. priėmė Pareiškėjo prieglobsčio prašymą ir nusprendė jį nagrinėti skubos tvarka, todėl jis turėjo būti išnagrinėtas per 10 darbo dienų nuo pateikimo dienos. Atsižvelgiant į tai, apklausa turėjo būti atliekama proceso pradžioje, kad būtų galima laiku atlikti prašymo išnagrinėjimui reikalingus veiksmus ir priimti sprendimą. Tačiau dėl apklausos su Pareiškėju Migracijos departamentas susisiekė tik 2026 m. liepos 3 d., o apklausa įvyko 2026 m. liepos 8 d., t. y. praėjus daugiau kaip keturiems mėnesiams nuo prašymo pateikimo ir jau pasibaigus jo nagrinėjimo terminui.

Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad Migracijos departamentas Pareiškėjo apklausą atliko nepagrįstai vėlai ir neužtikrino, kad prašymo nagrinėjimo veiksmai būtų atlikti per skubos tvarka nagrinėjamam prieglobsčio prašymui nustatytą terminą.

8. Skundo tyrimo metu nustatyta ir tai, kad Migracijos departamente 2026 m. vasario 10 d. buvo gautas Pareiškėjo atstovės paklausimas, į kurį Migracijos departamentas atsakė 2026 m. kovo 12 d. raštu Nr. 26SD5070, nurodymas, kad Pareiškėjo prieglobsčio prašymas yra nagrinėjamas ir galutinis sprendimas dar nėra priimtas. Pažymėtina, kad tuo metu jau buvo pasibaigęs Pareiškėjo prieglobsčio prašymo, kuris buvo nagrinėjamas skubos tvarka, išnagrinėjimo terminas – 10 darbo dienų. Kartu Migracijos departamentas nurodė, kad atskiras pranešimas Pareiškėjui apie jo prieglobsčio prašymo nagrinėjimo eigą nebuvo siunčiamas. Skundo tyrimo metu negauta duomenų, kad Pareiškėjas būtų buvęs kitu būdu informuotas apie jo prieglobsčio prašymo nagrinėjimo eigą.

Seimo kontrolierė pastebi, kad tiriant pareiškėjų skundus dėl Migracijos departamento pareigūnų veiksmų (neveikimo) pažymose jau ne kartą buvo akcentuota pareiškėjų teisė žinoti delsimo priimti sprendimą priežastis ir bent preliminarinius sprendimo priėmimo terminus, todėl Migracijos departamento direktorei buvo siūlyta imtis priemonių, kad pareiškėjai periodiškai būtų informuojami apie jų prašymo nagrinėjimo procesą (Seimo kontrolierės 2024 m. liepos 23 d. pažyma Nr. 4D-2024/1-500).

Migracijos departamentas, atsakydamas į Seimo kontrolierės teiktas rekomendacijas, buvo nurodęs, kad „dės pastangas, jog nagrinėjant prieglobsčio prašymus būtų laikomasi teisės aktų, reglamentuojančių šių prašymų nagrinėjimo procedūrų ir sprendimų priėmimo terminų, o atvejais, kai prieglobsčio prašymo nagrinėjimas užtrunka ilgiau nei numatyta Lietuvos Respublikos įstatyme „Dėl užsieniečių teisinės padėties“, pareiškėjams teikti informaciją apie terminų praleidimo priežastis ir numatomą sprendimo priėmimo terminą“ (MD 2024 m. spalio 14 d. raštas Nr. 10K-9397).

Kaip nustatyta šio tyrimo metu, Pareiškėjo prašymas išnagrinėtas per beveik šešis mėnesius nuo prieglobsčio prašymo pateikimo dienos, nors jis turėjo būti išnagrinėtas per 10 darbo dienų, t. y. gerokai viršijus ĮUTP nustatytą terminą, o Pareiškėjas ir šį kartą nebuvo informuotas apie delsimo priimti sprendimą priežastis ir preliminarinius sprendimo priėmimo terminus.

9. Migracijos departamentas yra įstaiga prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, kurios paskirtis – įgyvendinti valstybės politiką migracijos srityje, t. y. užtikrinti ir organizuoti Europos Sąjungos laisvo asmenų judėjimo principo, vizų, imigracijos, taip pat kitus užsieniečių teisinės padėties klausimus reglamentuojančių teisės aktų nuostatų įgyvendinimą, Lietuvos Respublikos pilietybės klausimų sprendimą, asmens tapatybę ir Lietuvos Respublikos pilietybę patvirtinančių dokumentų išdavimą. Siekdamas jam nustatyto veiklos tikslo, Migracijos departamentas, be kitų jam teisės aktuose įtvirtintų funkcijų, nagrinėja asmenų prašymus, pranešimus ir skundus, priima sprendimus dėl juose keliamų klausimų. Nagrinėdamas asmenų prašymus ir skundus, Migracijos departamentas, kaip viešojo administravimo subjektas, privalo laikytis įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia,

lygiateisiškumo, efektyvumo principų, be to, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo praktikoje pabrėžia, kad valstybės institucijos turi veikti apdairiai ir rūpestingai (2013 m. gruodžio 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A520-2473/2013).

Iš konstitucinio imperatyvo, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, kildinamas gero administravimo principas. Šis principas yra teisinės sistemos pamatinis principas, viešojo sektoriaus subjektai yra saistomi jo reikalavimų. Gero administravimo principas labai platus, be kita ko, reiškiantis, kad valdžios įstaigos turi pareigą imtis aktyvių veiksmų, padėti, reikalus tvarkyti teisingai, per kiek įmanoma trumpesnį laiką, elgtis atidžiai, apdairiai, rūpestingai ir pan. Tinkamas, atsakingas valdymas yra neatsiejamas nuo gero administravimo. Konstitucinis atsakingo valdymo principas suponuoja tai, kad visos valstybės institucijos ir pareigūnai turi vykdyti savo funkcijas vadovaudamiesi Konstitucija, teise, taip pat turi tinkamai įgyvendinti jiems Konstitucijos ir įstatymų suteiktus įgaliojimus. Atsakingo valdymo principas yra aiškinamas kartu su jau pirmiau aprašytu Konstitucijoje įtvirtintu valdžios įstaigų tarnavimo žmonėms imperatyvu.

Taigi, apibendrinant, viešosios teisės subjektai yra saistomi konstitucinių teisės principų – teisinės valstybės, teisės viršenybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms ir kt., taip pat gero viešojo administravimo, atsakingo valdymo principų.

Įvertinus Skundo tyrimo metu nustatytas aplinkybes, konstatuotina: prieglobsčio prašytojo apklausa, kuri turėjo būti atliekama proceso pradžioje, Pareiškėjo atveju buvo atlikta tik praėjus daugiau kaip keturiems mėnesiams nuo prašymo pateikimo dienos; Pareiškėjo prieglobsčio prašymas nebuvo išnagrinėtas per ĮUTP nustatytą 10 darbo dienų terminą; Pareiškėjas nebuvo informuotas apie vėlavimo priimti sprendimą priežastis. Tokie Migracijos departamento pareigūnų veiksmai laikytini prieštaraujančiais ĮUTP nuostatoms ir nesuderinamais su gero viešojo administravimo principu.

10. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Migracijos departamentas, nagrinėdamas Pareiškėjo prieglobsčio prašymą, apklausą, kuri turėjo būti atliekama proceso pradžioje, atliko nepagrįstai vėlai, nesilaikė teisės aktuose numatytų sprendimo priėmimo terminų, o nesilaikydamas terminų, nesivadovavo gero viešojo administravimo principu, neveikė apdairiai bei rūpestingai ir neinformavo Pareiškėjo apie užsitęsusį prašymo nagrinėjimo procesą, todėl Skundo dalis dėl Migracijos departamento pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su prieglobsčio prašymo nagrinėjimu, pripažįstama pagrįsta.

11. Kaip minėta, viešojo administravimo subjektas (nagrinėjamu atveju – Migracijos departamentas), be specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo principų, įskaitant įstatymo viršenybės, išsamumo ir objektyvumo principus. Tai reiškia, kad į prašymą ar skundą jis turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. Atsakymą į gautą prašymą ar skundą jis turi pateikti per 20 darbo dienų nuo jo gavimo institucijoje dienos.

Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas 2026 m. gegužės 29 d. Migracijos departamento raštu Nr. 26SD11355 buvo informuotas, jog šiuo metu neturi teisės dirbti, nes

neatitinka ĮUTP 71 straipsnio 1 dalies 10 punkte nustatytų sąlygų (šios pažymos 2 priedas). Pareiškėjui taip pat buvo nurodyta, kad teisę dirbti jis įgytų tuo atveju, jeigu iki 2026 m. rugpjūčio 26 d. Migracijos departamentas nepriimtų sprendimo dėl jo prieglobsčio prašymo ne dėl jo kaltės.

Taigi Pareiškėjui buvo pateikta informacija apie jo teisinę padėtį, teisės dirbti įgijimo sąlygas, nustatytas ĮUTP, ir aplinkybes, nuo kurių priklausė šios teisės atsiradimas.

Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad Migracijos departamento Pareiškėjui pateiktas atsakymas buvo aiškus, išsamus ir atitiko teisės aktuose nustatytus reikalavimus, todėl Skundo dalis dėl Migracijos departamento pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su kreipimosi dėl teisės dirbti nagrinėjimu, atmestina.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAS

13. Vadovaudamasi Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierė nusprendžia X skundo dalį dėl Migracijos departamento pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su prieglobsčio prašymo nagrinėjimu, pripažinti pagrįsta.

14. Vadovaudamasi Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Seimo kontrolierė nusprendžia X skundo dalį dėl Migracijos departamento pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su kreipimosi dėl teisės dirbti nagrinėjimu, atmesti.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJA

15. Vadovaudamasi Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Seimo kontrolierė Migracijos departamento direktorei pakartotinai rekomenduoja imtis priemonių, kad Migracijos departamentas laikytųsi prieglobsčio prašymų nagrinėjimo procedūros ir terminų, sprendimus priimtų per įmanomai trumpiausią terminą, o paaiškėjus aplinkybėms, kad sprendimas nebus priimtas laiku, apie tai nedelsdamas informuotų pareiškėjus.

Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašoma informuoti Seimo kontrolierę (rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus ir juos pagrindžiančius dokumentus Seimo kontrolierei pateikti el. p. ombuds@lrski.lt arba per E. pristatymo informacinę sistemą).

TYRIMO METU GAUTA INFORMACIJA

1. Seimo kontrolierė gavo Migracijos departamento 2026 m. liepos 15 d. raštą Nr. 26SD14736 ir 2026 m. rugsėjo 9 d. raštą Nr. 26SD18604. Raštuose ir jų prieduose pateikta ši informacija:

1.1. Migracijos departamente gautas 2026-02-10 X atstovės [...] paklausimas (1 priedas), į kurį atsakyta 2026-03-12 raštu Nr. 26SD5070 (2 priedas), t. y. jau priėmus X paskesnį prieglobsčio prašymą. Taip pat gautas 2026-05-28 X paklausimas (3 priedas), į kurį atsakyta 2026-05-29 raštu Nr. 26SD11355 (4 priedas).“

1.2. „X paskesnį prieglobsčio prašymą pateikė 2026-02-26“.

1.3. „Migracijos departamento 2026-02-26 sprendimu Nr. 26S49761 priimtas X 2026-02-26 prašymas suteikti prieglobstį [...]. Taip pat išduotas užsieniečio registracijos pažymėjimas, galiojantis nuo 2026-02-26 iki 2026-08-26 [...].“

1.4. Migracijos departamento 2026-02-26 sprendime Nr. 26S49761, kuriuo buvo priimtas Pareiškėjo 2026-02-26 prašymas suteikti prieglobstį, nurodyta, kad prašymas bus nagrinėjamas skubos tvarka.

1.5. „Migracijos departamentas, nagrinėdamas paskesnį X prieglobsčio prašymą ir siekdamas išsiaiškinti naujai atsiradusias aplinkybes, 2026-07-03 susisiekė su užsieniečiu ir pranešė apie planuojamą vykdyti apklausą [...]. X apklausa įvyko 2026-07-08.“

1.6. „Migracijos departamentas, atsakydamas į X atstovės [...] prašymą, informavo, kad X paskesnis prašymas suteikti prieglobstį yra nagrinėjimas ir galutinis sprendimas dar nėra priimtas. Atskiras pranešimas dėl prieglobsčio prašymo nagrinėjimo eigos X nebuvo siunčiamas, jis taip pat nesikreipė dėl tokios informacijos suteikimo.“

1.7. „Migracijos departamentas [...] išnagrinėjo 2026-02-26 X paskesnį prašymą suteikti prieglobstį Lietuvos Respublikoje ir 2026-08-05 priėmė sprendimą Nr. 26S156199 (1 priedas).“

1.8. „X šiuo metu neturi teisės dirbti, nes neatitinka UTPĮ 71 str. 1 d. 10 d. teisę dirbti jis įgys tuo atveju, jeigu iki 2026-08-26 Migracijos departamentas nepriims sprendimo dėl prieglobsčio prašymo ne dėl pareiškėjo kaltės. Pažymime, kad ši informacija buvo pateikta ir pačiam X 2026-05-29 Migracijos departamento rašte Nr. 26SD11355 (4 priedas).“

TYRIMUI REIKŠMINGOS TEISĖS AKTŲ NUOSTATOS

1. Nacionalinės teisės aktai:

1.1. Įstatymo dėl užsieniečių teisinės padėties:

71 straipsnio „Prieglobsčio prašytojo teisės ir pareigos Lietuvos Respublikoje“ 1 dalies 10 punktas: „Prieglobsčio prašytojas Lietuvos Respublikoje turi šias teises: [...]; dirbti arba vykdyti savarankišką veiklą, jeigu per 6 mėnesius nuo prašymo suteikti prieglobstį pateikimo dienos Migracijos departamentas nepriėmė sprendimo dėl prieglobsčio Lietuvos Respublikoje suteikimo ne dėl prieglobsčio prašytojo kaltės; [...].“

76 straipsnis „Prašymo suteikti prieglobstį nagrinėjimas iš esmės“: „1. Migracijos departamentas, įvertinęs surinktus įrodymus bei nustatytas faktines aplinkybes ir nustatęs, kad už prašymo suteikti prieglobstį nagrinėjimą yra atsakinga Lietuvos Respublika ir nėra aplinkybių, nurodytų šio Įstatymo 77 straipsnio 1 dalyje, nagrinėja prašymą suteikti prieglobstį iš esmės. 2. Nagrinėdamas prašymą suteikti prieglobstį iš esmės, Migracijos departamentas atlieka tyrimą, kurio tikslas – nustatyti, ar prieglobsčio prašytojas atitinka šio Įstatymo 86 ar 87 straipsnyje nustatytus kriterijus, taip pat ar nėra aplinkybių, nurodytų šio Įstatymo 88 straipsnyje. [...]. 4. Migracijos departamentas nagrinėja prašymą suteikti prieglobstį iš esmės skubos tvarka, kai prieglobsčio prašytojas: 1) atvyko iš saugios kilmės valstybės; 2) prašyme suteikti prieglobstį pateikia tik tokią informaciją, kuri nėra svarbi nagrinėjant, ar užsieniečiui gali būti suteiktas prieglobstis; 3) siekdamas klaidinti tyrimą, pateikia apie savo asmens tapatybę ar pilietybę klaidinančią informaciją ar suklaidotus dokumentus arba nepateikia ar sunaikina informaciją ar dokumentus apie savo asmens tapatybę ar pilietybę, kurie gali turėti esminės įtakos priimant sprendimą dėl prieglobsčio suteikimo; 4) pateikia prašymą suteikti prieglobstį, kuris yra paremtas prieglobsčio prašytojo pateiktais duomenimis, kurie yra nenuoseklūs, prieštaringi, klaidinantys bei prieštaraujantys surinktai informacijai apie užsieniečio kilmės šalį ir dėl to akivaizdžiai neįtikinami; 5) pateikia paskesnę prašymą suteikti prieglobstį, kai neatsirado arba nebuvo pateikta naujos esminės informacijos arba duomenų, dėl kurių labai padidėja tikimybė, kad prieglobsčio prašytojas gali atitikti šio Įstatymo 86 ar 87 straipsnyje nustatytus kriterijus; 6) pateikia prašymą suteikti prieglobstį tik siekdamas sutrukdyti priimti ar įvykdyti sprendimą grąžinti ar išsiųsti užsieniečių į užsienio valstybę; 7) atsisako leisti paimti jo pirštų atspaudus; 8) dėl rimtų priežasčių gali būti laikomas keliančiu grėsmę valstybės saugumui arba viešajai tvarkai arba buvo išsiųstas iš Lietuvos Respublikos šio Įstatymo 126 straipsnio 1 dalies 3 punkte nustatytu pagrindu.“

81 straipsnis „Prašymo suteikti prieglobstį nagrinėjimo iš esmės terminai“: „1. Prašymas suteikti prieglobstį turi būti išnagrinėtas iš esmės kuo greičiau, bet ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo prašymo suteikti prieglobstį pateikimo dienos, o teismui priėmus sprendimą įpareigoti Migracijos departamentą išnagrinėti prašymą suteikti prieglobstį iš naujo, – kuo greičiau, bet ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo šio teismo sprendimo įsigaliojimo dienos. 2. Šio straipsnio 1 dalis netaikoma, kai prašymas suteikti prieglobstį nagrinėjamas iš esmės skubos tvarka. Tokiu atveju prašymas suteikti prieglobstį turi būti išnagrinėtas per 10 darbo dienų nuo prašymo suteikti prieglobstį pateikimo dienos arba šio Įstatymo 76 straipsnio 4 dalyje nurodytų pagrindų nustatymo

dienos. 3. Jeigu nagrinėjant prašymą suteikti prieglobstį iš esmės skubos tvarka išnyksta pagrindai, nurodyti šio Įstatymo 76 straipsnio 4 dalyje, prašymo suteikti prieglobstį nagrinėjimui iš esmės taikomas šio straipsnio 1 dalyje nustatytas terminas.“

82 straipsnis „Prieglobsčio prašytojo apklausa ir supažindinimas su sprendimais“: „1. Atliekant šio Įstatymo 76 straipsnio 2 dalyje nurodytą tyrimą, taip pat nustatant aplinkybes, dėl kurių prašymas suteikti prieglobstį nenagrinėjamas, arba nustatant valstybę, atsakingą už prašymo suteikti prieglobstį nagrinėjimą, atliekama prieglobsčio prašytojo apklausa. [...]. 3. Prieglobsčio prašytojas turi būti jam suprantama kalba supažindinamas su visais dėl jo priimtais sprendimais ir gauti jų kopijas.“

1.2. Prieglobsčio Lietuvos Respublikoje suteikimo ir panaikinimo tvarkos aprašo, patvirtinto vidaus reikalų ministro 2016 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-131:

37 punktas: „Įgaliotas Migracijos departamento valstybės tarnautojas, remdamasis Aprašo 36 punkte nurodyto tyrimo rezultatais, ne vėliau kaip per 2 dienas nuo prašymo suteikti prieglobstį pateikimo dienos pasirenka vieną iš žemiau nurodytų procedūrų: [...]; 37.3. prašymas suteikti prieglobstį nagrinėjamas iš esmės skubos tvarka. [...]. Pasirinkus šią procedūrą, atliekami Aprašo VII skyriuje nurodyti veiksmai; [...].“

VII skyriaus „Prašymo suteikti prieglobstį nagrinėjimas iš esmės ir prieglobsčio suteikimas“
92 punktas: Įgaliotas Migracijos departamento valstybės tarnautojas, nagrinėjantis prašymą suteikti prieglobstį iš esmės, privalo: 92.1. atlikti prieglobsčio prašytojo apklausą, kurios tikslas – suteikti prieglobsčio prašytojui galimybę išsamiai paaiškinti prašymo suteikti prieglobstį pateikimo motyvus, o apklausą atliekančiam įgaliotam Migracijos departamento valstybės tarnautojui – surinkti duomenis, reikalingus įvertinti, ar prieglobsčio prašytojas atitinka įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ 86 straipsnio 1 dalyje arba 87 straipsnio 1 dalyje nustatytus prieglobsčio suteikimo kriterijus, bei kitus prieglobsčio prašytojo teisinei padėčiai nustatyti reikalingus duomenis. Šiame punkte nurodyta apklausa gali būti neatliekama įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ 82 straipsnio 2 dalyje nustatytais atvejais; 92.2. patikrinti duomenis apie prieglobsčio prašytoją: [...].“

101 punktas: „Migracijos departamentas prašymą suteikti prieglobstį išnagrinėja iš esmės laikydamasis įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ 81 straipsnio 1–2 dalyse nustatytų prašymo suteikti prieglobstį nagrinėjimo iš esmės terminų.“

1.3. Migracijos departamento nuostatų, patvirtintų vidaus reikalų ministro 2000 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. 388:

9 punktas: „Migracijos departamento veiklos tikslas yra užtikrinti ir organizuoti Europos Sąjungos laisvo asmenų judėjimo principo, vizų, imigracijos, prieglobsčio, taip pat kitus užsieniečių teisinės padėties klausimus reglamentuojančių teisės aktų nuostatų įgyvendinimą, Lietuvos Respublikos pilietybės klausimų sprendimą, asmens tapatybę ir Lietuvos Respublikos pilietybę patvirtinančių dokumentų, tarnybinio paso išdavimą.“

10 punktas: „Migracijos departamentas, siekdamas jam nustatyto veiklos tikslo, atlieka šias funkcijas: [...] 10.29. nagrinėja asmenų prašymus, pranešimus ir skundus, priima sprendimus dėl juose keliamų klausimų; [...].“

1.4. *Viešojo administravimo įstatymo:*

3 straipsnis „Viešojo administravimo principai“: „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...]; 4) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; 5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...]; 9) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs.“

10 straipsnio „Administracinių sprendimų priėmimas“ 4 dalis: „Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos.“

TYRIMUI REIKŠMINGA SEIMO KONTROLIERIŲ DARBO PRAKTIKA**1. Seimo kontrolierės 2024 m. liepos 23 d. pažymos Nr. 4D-2024/1-500 9 punktas:**

„Kartu atkreiptinas Migracijos departamento direktorės dėmesys, kad pareiškėjai turi teisę gauti visą informaciją, susijusią su jų prašymų nagrinėjimo procesu, o teisė gauti informaciją gali būti ribojama tik išimtiniais, teisės aktuose numatytais, atvejais. Įvertinus šio tyrimo metu nustatytas aplinkybes, būtina akcentuoti, kad Pareiškėjo prašymo nagrinėjimo procesas užsitęsė labai ilgą laiką, ir netgi jei tai lėmė objektyvios priežastys, Pareiškėjas turi teisę žinoti delsimo priimti sprendimą priežastis ir bent preliminarūs sprendimo priėmimo terminus, todėl Migracijos departamento direktorei siūlytina imtis priemonių, kad pareiškėjai periodiškai būtų informuojami apie jų prašymo nagrinėjimo procesą.“